

УДК 37.01
Т19

Серія «Заклад дошкільної освіти. Вихователю»
Заснована 2018 року

Тарасова О. С.

Т19 Мій конспект. 4-й рік життя. Осінь / О. С. Тарасова. —
Х. : ВГ «Основа», 2018. — 136 с. — (Серія «Заклад дошкіль-
ної освіти. Вихователю»).

ISBN 978-617-00-3494-6.

Посібник містить орієнтовні конспекти занять з дітьми 4-го року життя. Конспекти занять складено на навчальний рік (за порами року) за блочно-тематичним принципом планування та розроблено відповідно до вимог і завдань Базового компонента дошкільної освіти, освітньої програми розвитку дітей від 2 до 7 років «Дитина».

Задля зручності використання розробки кожного заняття розміщено на окремих аркушах. Береги для записів дадуть змогу творчому вихователю, користуючись запропонованим у посібнику матеріалом, скласти власні конспекти занять.

Посібник буде корисним вихователям дітей четвертого року життя, вихователям-методистам закладів дошкільної освіти.

УДК 37.01

ISBN 978-617-00-3494-6

© Тарасова О. С., 2018

© ТОВ «Видавнича група «Основа», 2018

ЗМІСТ

Передмова	5
Перспективне тематичне планування освітнього процесу дітей 4-го року життя на вересень–листопад навчального року	6
Освітня лінія «Дитина в соціумі»	7
Дарунки красуні-осені	7
Осінь-чарівниця у гості прийшла, щедрий урожай принесла	9
Кроки осені повсюди	11
Спостереження за збиранням урожаю на городі	13
Моя родина — гордість моя	15
Мама, тато, я — дружна сім'я	17
Усе, що навколо моєї сім'ї	19
На гостині у Катрусі	21
Батьківщина — це моя Україна	23
Ми — маленькі українці	25
Дарунки осені	27
Посилка від бабусі	29
Обличчя осені	31
Осінні барви	33
Ввічливі слова ми знаємо, ввічливі слова вживаємо	35
Дружні хлопчики й дівчатка	37
Добрі справи малюків	39
Країна Доброти	41
Освітня лінія «Дитина у природному довкіллі»	43
Подорож екологічною казкою	43
Подорож до куточків природи	45
Вийшла качечка гуляти	47
Казочка про півника, курочку і курчаток	49
Як діти озерце врятували	51
Подорож до лісу	53
Кімнатні рослини і рослини квітника	55
Овочі та фрукти	57
Подвір'я бабусі Одарки	59
Освітня лінія «Дитина у сенсорно-пізнавальному просторі»	61
Цікавий кошик	61
У гостях у трьох ведмедів	63
Колобок та сірий вовк	65
Кольорова подорож	67
Гостинці від Їжачка	69
Подорож до Країни іграшок	71

Розумні гноми	73
Подарунки для Лисички	75
У гостях у лісових мешканців	77
Освітня лінія «Мовлення дитини»	79
Промайнуло літо і настала осінь	79
Осінні сюрпризи	81
Зайчиків урожай	83
Осінні фарби на берізці	85
Осінь змінює вбрання	87
Одяг восени	89
Моя сім'я — моя святиня	91
Я і моя сім'я	93
Веселий язичок	95
Ой, як весело на бабусиному подвір'ї!	97
День з родиною у парку	99
Зустріч з Лунтиком	101
Україна — рідна земля, де народились ти і я	103
Мудрість народу у бабусиній скриньці	105
Діток у дитсадку, ніби зернят у колоску	107
Дозріли яблука в саду	109
У гості до лісових звірят	111
Слухання вірша Платона Воронька «Їжачок»	113
Крокує осінь золота	115
Добрі справи осені в казках	117
Складання описової розповіді за картиною «Осіній день»	119
Навчимо тварин увічливості	121
Складання казки за темою та за планом вихователя	123
У Країні Ввічливості з домовиком Кузею	125
Наші друзі — тварини	127
Дружба і доброта	129
Допоможемо кішечці подружитися з тваринками	131
Додаток	133
Література та інтернет-ресурси	135

ПЕРЕДМОВА

В умовах варіативності програм педагогам дошкільних навчальних закладів важливо опанувати сучасні підходи до організації освітнього процесу на засадах особистісно-орієнтованого та компетентнісного підходу. Реалізація інваріантної та варіативної складової Базового компонента дошкільної освіти, сучасний інформаційний простір передбачають надзвичайну насиченість змісту освітнього процесу. Нормативні документи, зокрема наказ Міністерства освіти і науки України від 20.04.2015 р. № 446 «Про затвердження гранично допустимого навчального навантаження на дитину у дошкільних навчальних закладах різних типів та форми власності», визначають особливості організації освітнього процесу в закладах дошкільної освіти в сучасних умовах. Пропонований посібник містить орієнтовні конспекти занять з дітьми 4-го року життя за темами на весь навчальний рік. До кожного заняття визначено мету, словник, матеріал та орієнтовний план проведення заняття. Нова Освітня програма для дітей від 2 до 7 років «Дитина» спонукає педагогів допомогти дитині сформуватись як особистість, тому змістова наповненість занять спрямована на розвиток інтересу до пізнання, активності, допитливості, розвиток бажання взаємодіяти та спілкуватись зі світом довкола.

Згідно з наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2015 р. № 446 «Про затвердження гранично допустимого навчального навантаження на дитину у дошкільних навчальних закладах різних типів та форми власності», автор розробив перспективне планування відповідно до максимальної кількості занять на тиждень для дітей 5-го року життя:

- ознайомлення із соціумом — 2;
- ознайомлення з природним довкіллям — 1;
- логіко-математичний розвиток — 1;
- розвиток мовлення і культура мовленнєвого спілкування — 3.

Слід зазначити, що це максимально допустима кількість занять. Зменшити її можна через реалізацію принципу інтегрування. Також слід ураховувати передбачений час на педагогічне діагностування та канікули. Назви занять у розкладі повинні відповідати зазначеним у згаданому наказі.

У розроблянні конспектів занять брали участь Юлія Миколаївна Черкасова та Ірина Геннадіївна Коровякова.

ПЕРСПЕКТИВНЕ ТЕМАТИЧНЕ ПЛАНУВАННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ДІТЕЙ 4-го РОКУ ЖИТТЯ НА ВЕРЕСЕНЬ–ЛИСТОПАД НАВЧАЛЬНОГО РОКУ

Місяць	Тема блоку	Тиждень	Тема тижня
Вересень	Педагогічне діагностування	I	
		II	
	Осінь крокує землею	III	Осінь-чарівниця у гості прийшла, щедрий урожай принесла
		IV	Кроки осені повсюди
Жовтень	Найкраща у світі родина моя	I	Моя родина гордість моя
		II	Усе, що навколо моєї сім'ї
	Найкраща у світі країна моя	III	Батьківщина — це моя Україна
		IV	Канікули
Листопад	Природа готується до зими	I	Дарунки красуні-осені
		II	Обличчя осені
	Ми — виховані малюки	III	Увічливі слова ми знаємо, ввічливі слова вживаємо
		IV	Добрі справи малюків

ОСВІТНЯ ЛІНІЯ «ДИТИНА В СОЦІУМІ»

Дата _____

Група _____

Тема. Дарунки красуні-осені

Мета: продовжувати навчати дітей вітатися, бути ввічливими, говорити добрі, лагідні слова; навчати придумувати нові казки за допомогою вихователя, співчувати людям, які потрапили в біду, чужому горю, дружити; розвивати зв'язне мовлення, мислення, фантазію; виховувати любов до казок, дружні стосунки між дітьми.

Матеріал: ширма, іграшкова Баба-Яга, іграшки звірят, аудіозапис дитячих пісень.

Хід заняття

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

— Діти, осінь нам казочку подарувала. Та казка чомусь зникла. Пропоную вирушити на її пошуки.

Діти йдуть до кімнати казок на пошуки казки.

Ми візьмімося за руки,
Веселіше стане нам,
Бо у групі всі ми — друзі,
Усмішки даруєм вам.

Діти дарують усмішки одне одному.

Треба разом привітатись:
— Добрий день!
Дружно голосно сказати:
— Добрий день!
Вліво, вправо поверніться,
Своїм друзям усміхніться:
— Добрий день!
Дружно всі, не відставайте:
— Добрий день!

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

— Діти, я щось чую. Може, це казка до нас іде?

З-за ширми з'являється Баба-Яга.

Баба-Яга. Хто це тут шумить? Хто позбавляє спокою мене? Чого сюди прийшли? Що вам тут потрібно?

— Добрий день, шановна! Ви пробачте нас, будь ласка, ми не хотіли вас турбувати. Малята шукають казку. Можливо, ви її зустрічали?

Баба-Яга. Що-що? Казку? Як же мені набридли всі ваші казки! Немає їх! Я їх зачаклувала. Є тільки одна казка — про мене. У ній — тільки я. І не зліть мене.

— Діти, Баба-Яга зла чи добра? (Відповіді дітей.) А в казках вона яка? А хочете злу, недобру, погану казку? (Ні!) Що ж діяти? Знаєте, діти, адже Баба-Яга не завжди була злою. Колись вона була маленькою гарненькою дівчинкою. Але одного разу дівчинка впала, вивихнула ніжку, тому нога у неї стала кривою, негарною. Знайшлися діти, які сміялися та глузували з дівчинки.

— А чи можна сміятися з чужого лиха, біди? (Відповіді дітей.) Дівчинка загамувала образу. Вона не захотіла дружити з тими, хто її ображав, злилася дедалі більше. Урешті-решт дівчинка стала злою, некрасивою, почала капостити. А ми зараз скажемо Бабі-Язі добрі, лагідні слова, а ще краще — подаруймо «квіти добра». Візьміть по одній квітці та подаруйте її Бабі-Язі з лагідними словами.

» Дидактична гра «Квіти добра»

Правила гри. Діти беруть по одній квітці, підходять до Баби-Яги, дарують їй квітку і говорять компліменти або ввічливі слова, ставлять квітку у вазу.

Баба-Яга. Як давно я не чула таких приємних слів! А квіти мені ніколи не житті не дарували... Дякую вам, любі діти!

» Фізкультхвилинка

А ми пісню заспіваєм	Бум-бум-бум!
І на скрипочках заграєм:	Тра-та-та!
Ті-лі-лі, ті-лі-лі!	І на ньому вам заграю.
І на скрипочках заграєм.	На гармошці:
Барабан я полюблюю	Хи-хи-хи —
І на ньому вам заграю:	Роздуваються міхи.

— Діти, пропоную скласти і подарувати бабусі нову добру казку про неї. Бабо-Яго, чи хотіла б ти добру казку про себе мати?

Баба-Яга. Так, я дуже хочу такої казочки! Я тоді всі казки відпущу.

— Тож слухай.

» Складання казки про Бабу-Ягу

Жила була собі Баба-Яга. Жила вона... Діти, де вона жила? (*Відповіді дітей.*) І була Баба-Яга сама-самісінька. Не мала вона друзів. І жилося їй... Як ви вважаєте — весело чи сумно їй жилося? (*Сумно.*) Покажіть, як сумувала бабуся. (*Діти показують.*)

Одного разу прокинулась Баба-Яга і вирішила... Що вона вирішила зробити? (*«Піду друзів шукати».*) Так, і пішла... Куди пішла Баба-Яга? (*Відповіді дітей.*) І зустріла... Кого? (*Вовка.*) І каже йому... Що вона каже вовкові? (*Відповіді дітей.*) А вовк відповідає... Що відповів їй вовк? І запитав вовк... Що він запитав? А бабуся відповідає... Що відповіла Баба-Яга? А вовк запропонував... Що запропонував вовк? Пішли вони далі. Дорогою побачили... Що? І зустріли... Кого?

Стали вони добрими друзями, ніколи не сварилися. Весело їм у гурті.

А коли весело — хочеться співати та танцювати. Нумо разом з героями нової казки танцювати! Утворіть коло.

» Танок дітей під дитячу пісеньку «Веселі чобітки» (муз. А. Філіпенка, сл. Т. Волгіної)

» Пальчикова вправа «Веселі малюки»

Опис вправи. Вихователь читає віршовані рядки, діти повторюють за дорослим відповідне звуконаслідування, на кожен рядок з'єднують почергово пальці правої та лівої рук, починаючи з мізинця. На останній рядок показують «ріжки», виставивши вказівні пальці та мізинці.

Раз зустрілись кошенята: — Няв-няв!
Потім стрілись цуценята: — Гав-гав!
Потім стрілися Лошата: — Иго-го! Иго-го!
І зустрілися ягнята: — Бе-бе!
Козенята пробігали: — Ме-ме!
Гострі ріжки показали.

III. ПІДСУМОК

— Діти, вам сподобалася складена казка? Як ви вважаєте, вона добра чи зла?

— Коли ви краще почуваетесь: коли дружите, чи коли сваритесь? Тож дружіть і ніколи не ображайте одне одного.

Тема. Осінь-чарівниця у гості прийшла, щедрий урожай принесла

Дата _____

Група _____

Мета: уточнити й узагальнити уявлення дітей про працю сільських працівників; навчати дбайливо поводитися з продуктами харчування; збагачувати словник назвами овочів; увести узагальнювальні слова; навчати описувати овочі, називати їхні ознаки; виховувати повагу до людей праці.

Матеріал: свіжі овочі (*цибуля, кавун, огірок, капуста, картопля, буряк*); ящик; лялька дідуся; текст вірша Марії Познанської «Хлібороби».

Хід заняття

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

З'являється лялька дідуся.

— Діти, до нас у гості завітав дідусь Панас. Він приніс посилку від мешканців свого села. Що в ній може бути?

Діти дістають із ящика овочі та називають їх.

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

» Відгадування загадок

Опис вправи. Дід Панас загадує загадки. Дитина, яка відгадала, знаходить відгадку і розповідає про неї за планом.

План

- 1) Що це?
- 2) Опиши цей овоч.
- 3) Як його використовують?

Загадки

- Одежин багато маю, така в мене вдача —
Той, хто мене роздягає, частенько плаче. (*Цибуля.*)
 - Круглий, та не місяць,
Зелений, та не діброва,
З хвостом, та не мишка. (*Кавун.*)
 - Сидить дівчина в коморі,
А коса її на дворі. (*Морква.*)
Без вікон, без дверей,
Повна хата людей. (*Огірок, диня.*)
 - Сто одежин і всі без застібок. (*Капуста.*)
 - Під землею птиця
Кубло звела і яєць нанесла. (*Картопля.*)
- Як усі відгадані плоди називають одним словом? (*Овочі.*)

Вихователь розповідає дітям, де ростуть овочі та хто їх вирощує.

» Фізкультхвилинка

Ми ось кошички несем
Та по колу всі ідем.
Гей, збирай урожай (*Зупиняються, плещуть у долоні.*)
Та на зиму запасай! (*Ідуть одне за одним.*)
Ми морквинки всі зберем, (*Нахиляються вдаючи, що збирають.*)
Стиглих бурячків нарвем
І горох про запас —
Урожай хороший в нас. (*Кружляють.*)
Ти пузатий кабачок,
Належав собі бочок:

Не лілуйся, час не гай, (*Присідають.*)
Та у кошичок стрибай! (*Стрибають.*)
Нас додому через ліс
Грузовик усіх повіз.
Браму нам відчиняй —
Іде з поля урожай. (*«Їдуть» одне за одним на місця.*)

— Діти, у посилці ще щось лежить.

Дістає пучок колосків різних злаків.

— Ці колоски виростили хлібороби. Ось послухайте вірш про хліборобів.

» Читання вихователем вірша Марії Познанської

ХЛІБОРОБИ

Честь і слава хліборобам,
Що живуть в моїм селі!
Хлібороби хліб нам роблять,
Знайте й ви про це, малі.
В пору літню, в час осінній,
Навесні — в гарячий час
Косять, жнуть вони і сіють,
Лан оруть — у котрий раз!
Хлібороб в колгоспнім полі
Нам вирощує врожай.
Пшениці шумлять на волі,
Де початок їм, де край?
А їсте ви паляницю,
Калачі смачні їсте, —
Не забудьте уклонитися
Хліборобові за те!

— А зараз, діти, ми пограємо!

» Дидактична гра «Панас»

Правила гри. Одному із гравців — «жмурці» — зав'язують очі, ставлять його на середину кімнати й змушують повернутися кілька разів навколо себе, потім запитують:

- Панасе, Панасе, на чому стоїш?
- На діжці.
- Що в діжці?
- Квас.
- Лови мух, а не нас.

Після цих слів учасники ігри розбігаються, а «жмурка» їх ловить. Кого він піймав, той стає «жмуркою».

III. ПІДСУМОК

- Діти, ми сьогодні гарно попрацювали. Згадаймо все про овочі.
- Де вони ростуть?
- Навіщо вони нам потрібні?
- Який віршик ми сьогодні прочитали?
- Хто такі хлібороби?

Тема. Кроки осені повсюди

Дата _____

Мета: продовжувати поглиблювати знання дітей про яскраві осінні явища в природі: стає холодно, люди одягають теплий одяг, жовтіє листя і падає на землю; навчати берегти дерева та кущі, не ламати гілочки; спостерігати за роботою двірника; виховувати дбайливе ставлення до природи.

Матеріал: осінні листочки, лялька в костюмі осені.

Група _____

Хід заняття

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

Вихователь проводить прогулянку в найближчому оточенні території закладу.

» Читання вихователем вірша Анатолія Житкевича

ЛИСТОПАД

Осінь, осінь, листопад,
Жовте листя стелить сад,
За моря, в краї далекі
Відлетіли вже лелеки.
Хмари небо затягли,
Вітер віє з-за гори.
Ходить осінь листопадом,
Жовте листя стелить садом.

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

— Малята, сьогодні ми прийшли на прогулянку до парку. Тут на нас чекає красуня Осінь. Подивіться, вона вже до нас поспішає.

З'являється лялька Осінь.

Осінь. Доброго дня, малята! Ви завітали до осіннього парку. Я — Осінь, вже всю землю покрила листям. Жовті дерева, жовті листочки — усе пожовкло, тому мене називають жовтою, або золотою. Чуєте, як листочки шелестять? А тепер гляньте вгору й подивіться, як з дерев падають листочки на землю. Вони повільно кружляють і спускаються під наші ніжки. А зараз я покличу вітерець. Він подує і багато листочків зірве з гілок. Це явище називають листопадом.

— А зараз, діти, я пропоную вам прослухати віршик про ту людину, яка робить наше довкілля чистим. Ви знаєте, хто це? (*Двірник.*)

» Читання вихователем вірша Сергія Усенка

ДВІРНИК

В двірника фізична праця —
Він двір підмітає.
Восени згрібає листя,
Взимку сніг
На доріжках розчищає
Та кригу на доріжках
Піском посипає.

» Спостереження за працею двірника

Опис вправи. Вихователь пропонує дітям спостерігати за працею двірника: яким інструментом користується, які дії виконує, та пропонує допомогти йому.

» Трудова діяльність

— Діти, а зараз ми зберемо багато листя у великий кошик. Потім присиплемо листям корінці дерев, щоб вони взимку не змерзли.

Діти і вихователь працюють.

— Добре ми попрацювали, час уже і відпочити.

» Психогімнастика «Я — листочок»

— Покружляймо, як листя. Я — листок, ми — листя. Вітер носить листя врізнобіч. Ми літатимемо то в один бік, то в інший. Покружляймо і тихенько опустімося на землю, полежимо на землі, а коли подує вітер, полетімо далі.

Ми, листочки осінні,
На гілочках сиділи.
Дмухнув вітер — полетіли.
Ми летіли, ми летіли
І на землю тихо сіли.

Вітер знову набіг
І листочки він підняв,
Повертів їх, покрутив
І на землю опустив.

Вихователь загадує загадку.

Загадка

У садах, лісах блукає,
В жовті шати одягає,
Золотисту стелить постіль,
Жде сестрицю білу в гості. (Осінь.)

» Бесіда про осінь

— Осінь буває різною. Осінь золота — коли на деревах багато жовтого та жовтогарячого листя. Якщо на нього падають сонячні промені, здається, що воно золоте. Тому й осінь називають золотою.

— Якого кольору листя на деревах? Вітер зриває листя, тому воно падає на землю. У мене букет із різних листочків. З яких вони дерев?

— Чи всі листочки однакові? (Є листочки маленькі, є великі.)

— Оцей маленький з берези. Отже, він який? (Березовий.) Якого він кольору? (Жовтого.)

— Цей великий листочок, схожий на пальчики, з якого дерева? (З каштана.) Отже, він який? (Каштановий.)

— Оцей листочок — з клена. Який він? (Кленовий.)

— Ось листочок з горобини. Який він? (Горобиний.) Якого він кольору? (Оранжевого.)

— Листя падає на землю. Люди ходять по ньому — і воно шурхотить: шурх-шурх. Осінь принесла дощову, прохолодну погоду, а ще й дарунки. Подивіться, що саме. Що у мене в кошику? Тут каштани, шишки, горобина — це плоди, діточки дерев. Розгляньмо їх.

— Це каштан. Який він на дотик? Твердий чи м'який? Шорсткий чи гладенький? На що він схожий?

— Це горіх. Який він на дотик? Він шорсткий чи гладенький? Горіх круглий чи ні? Шкаралупа горіха утворена із двох половинок. Якщо горіх розколотий навпіл, то в середині побачите смачне ядро. Хто з вас полюбить горіхи? А ще горіхами ласують білочки і птахи.

— А це горобина. Яка вона на дотик? (Горобина тверда, як горіх.)

— Яка горобина за формою?

— Якого кольору ягідки? Вони маленькі чи великі?

— Горобина дуже гірка, але коли настануть морози, вона стане смачною. Ягідками горобини взимку харчуватимуться пташки.

» Дидактична гра «З якої гілочки?»

Правила гри. Вихователь пропонує дітям до кожного дерева покласти його плоди та листочки.

III. ПІДСУМОК

— Діти, хоч осінь принесла холод і дощі, вона принесла також різні плоди. Із них можна виготовити різні поробки. Удома з батьками зробіть щось цікаве й принесіть для нашої виставки.

Тема. Спостереження за збиранням урожаю на городі

Дата _____

Група _____

Мета: продовжувати ознайомлювати дітей із працею людей восени, зокрема із процесом збирання врожаю; виявити обізнаність дітей щодо зовнішнього вигляду овочів (*помідор, огірок, морква*); навчати правильно називати їх; розвивати активність, спостережливість; виховувати любов до природи.
Матеріал: ділянка дитячого садка, відведена під город; дорослий у ролі зайця; кошик.

Хід заняття

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

Діти з вихователем виходять на ділянку дитячого садочка, зустрічають там Зайчика з кошиком.

— Куди це ти, Зайчику, зібрався?

Зайчик. Матуся попросила мене принести морквинки до обіду. Та я не знаю, де вони ростуть.

— Діти, а ви знаєте, де росте морква? Ви згодні допомогти зайцю? Сьогодні діти старшої групи збирають урожай. Ось ми зараз до них підемо і попросимо для тебе морквинку.

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

— Діти, розкажімо Зайчику, де ростуть всі овочі.

Діти розповідають.

— Тож вирушаймо на город. І ти, Зайчику, прямуй за нами.

Діти вирушають на город.

» На городі

— Ось ми й прийшли. Діти, подивіться уважно — різні овочі ростуть по-різному.

Діти розглядають овочі.

— Якого кольору помідори? (*Червоного.*)

— А огірки? (*Зеленого.*)

Діти спостерігають за збиранням урожаю огірків та помідорів у кошик.

— Діти, але ж Зайчик не вживає ані огірків, ані помідорів. А де ж нам узяти морквинку? Ми на городі, а її не видно.

Дитина (*зі старшої групи.*) Морква росте на городі. Та вона сидить у землі, а на грядці є тільки її зелений чубчик. Необхідно потягнути за нього. (*Дитина витягає моркву.*) Ось і морквинка.

— Вона велика чи маленька?

— Якого кольору?

— А ще вона тверда.

Діти торкаються морквини, придавлюючи її пальчиками.

— Таку морквинку полюбляють Зайчик і його матуся. Покладімо її до його кошика. А на грядці є й інші овочі. Вони, як і морква, у землі, а зверху — тільки зелені куцики. Як ви вважаєте, хто сховався від нас? (*Картопля, буряк.*)

— Картоплю підкопують лопатою, бо в куці їх не одна, а багато. За хвостик не витягнеш. А бурячок витягають, як і моркву. Овочі необхідно класти акуратно, щоб не пошкодити, не вдарити. Тоді вони будуть краще зберігатися взимку.

Діти разом із зайчиком спостерігають за збиранням урожаю картоплі та буряків.

— Для того щоб ми краще запам'ятали назви овочів, пограймо в гру.

» **Дидактична гра «Що зникло?»**

Правила гри. Вихователь дістає із кошика різні овочі й розкладає їх на столику. Просить дітей заплющити очі, а сам в цей час прибирає один з овочів. Діти розплющують очі за сигналом і називають овоч, що зник. Гра повторюється декілька разів.

— Зайчик так зрадів, що ви йому допомогли, і запрошує вас ще пограти.

» **Рухлива гра «Хто швидше збере?»**

Правила гри. Овочі розкладають на невеличкій площині ділянки, діти об'єднуються у дві групи; одна група отримує завдання зібрати в кошик овочі, що ростуть у землі, друга — овочі, що ростуть на поверхні.

— Діти, а які страви з овочів ви знаєте? Я пропоную вам приготувати декілька смачних страв з овочів.

» **Дидактична гра «Які овочі потрібні?»**

Правила гри. Вихователь дає завдання приготувати, наприклад, борщ або салат. Дітям необхідно дібрати овочі, з яких готують страву.

III. ПІДСУМОК

— Ось ми і відвідали наш город. Що цікавого ви там побачили?

— Як збирають помідори та огірки? А моркву з бурячком?

— А хто запам'ятав, чим викопують картоплю? Чому саме так необхідно робити?

— Молодці, все запам'ятали. Зайчику допомогли. Тепер ми можемо повертатися на ігровий майданчик.

ДОДАТКОВИЙ МАТЕРІАЛ

ОСІНЬ

Сіла осінь на порозі,
Довгі коси розплела,
Спілі яблука на возі
До бабусі привезла.
Вітром двері відчинила:
— Дари з воза забирайте!
Павутинкою злетіла:
— Через рік мене чекайте!

Л. Новикова

КОРОЛЕВА ОСІНЬ

Королева Осінь
Всіх до столу просить.
Всіх без винятку частує
Й для Зими запас готує.

Наталія Замрія

ЦИБУЛИНИ

На городі цибулини
Відзначають іменини.
Повсідалися в рядочки,
Одягли нові сорочки,
Запросили Буряка,
Диню, Моркву, Огірка.
І танцюють, і співають,
Боки сонцю підставляють.
На городі — веселини:
Всі святкують іменини.

Наталія Бугай

ЗАКЛИЧКА

Иди, іди, дощику,
Зварю тобі борщику
В полив'янім горщику!
Иди, іди, дощику,
Цебром, відром, дійницею
Над нашою пашницею!
Иди, іди, дощику,
Зварю тобі борщику!

ДИНИ

Коли літо одлунало
І прийшли осінні дні,
Сонце дині фарбувало
На зеленім баштані.
Фарби вибрано густі,
І ясні, і гожі!
Вийшли дині золоті —
Всі на сонце схожі.
Варвара Гринько

ЗАГАДКА

Сорок сорочок,
Сорок Торочок,
Всі одягає —
Не застібає. (*Капустина.*)
Варвара Гринько

Тема. Моя родина — гордість моя

Дата _____

Група _____

Мета: дати дітям уявлення про те, що ім'я може розповісти про стать людини, її вік; розвивати вміння впізнавати дітей групи, називати їхні імена лагідно, використовуючи суфікси *-очк,-ик,-еньк*; продемонструвати, що рука дитини може проникнути в коробку з отвором і дістати предмет; показати що є речі, доступні та зрозумілі дітям, і недоступні та не зрозумілі дорослим.
Матеріал: коробка, 2 іграшки песика, веселий м'яч, окуляри, іграшка кошеняти.

Хід заняття

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

— Діти, до нас хтось поспішає в гості. Відгадайте, хто це.

Загадка

Гавкає кусає,
У дім не пускає. (*Собака.*)

— Діти, а які вірші про песика ви знаєте?

ПЕСИК

— Песик, песик,
Гав-гав-гав.
Де такі панчішки взяв?
Чорнії панчішки
На біленькі ніжки.
— Я ходив до бабки,
Замастив там лапки —
Бо маленька внучка
Не бере на ручки.

О. Возна

Я І ТИ

Зачекай-но, песику, зупинись
Ось який вже виріс я — подивись,
Не спіши так песику, не біжи,
А зі мною краще ти подружись.
Буду тебе кістками пригощать,
Від kota мур-котика захищать,
Буду я любити тебе, берегти,
Будем завжди друзями я і ти.

Людмила Савчук

ЦУЦЕНЯТКО

Цуценятко:
— Гав-гав-гав!
Заховався —
Боїться гав.
Варвара Гринько

З'являються двоє песиків.

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

— Песик прийшов не один, а зі своїм другом. Схожі вони чи різні?

— Імена у них також різні. Цього звать Руденький, а це — Чорновух. Як ви гадаєте, чому їх так назвали?

— Це песики. А ви хто? (*Хлопчики, дівчатка.*) А чим ви схожі? Чим відрізняєтесь одне від одного? (*Відповіді дітей.*)

— Ми зараз краще познайомимось одне з одним. А допоможе нам у цьому веселий м'яч.

» Дидактична гра «Познайомимось»

Правила гри. Діти утворюють коло, передають одне одному м'яч та називають своє ім'я.

— А зараз надягнімо ці чарівні окуляри. Якщо крізь них подивитися на друга, можна побачити в ньому багато чарівного.

» Дидактична вправа «Чарівні окуляри»

Правила гри. Діти по черзі надягають окуляри, підходять до свого друга і розповідають про нього.

— Молодці, діти! Кожна людина має ім'я. Вам дали імена, коли ви були новонародженими. Матусі називають вас ніжно, лагідно. Як називають вас матусі? (*Відповіді дітей.*)

І дівчатко, і хлоп'я
Мають право на ім'я.
Ти — Настуня, ти — Данило,
Та оцей малюк Вадим.

» Дидактична гра «Скажи лагідно своє ім'я»

» Фізкультхвилинка

Один! Підняти руки вгору.
Два! Нагнутися додолу.
Три! Чотири! Прямо стати,
Будемо знову починати.
Руки в боки, руки — так,
Руки вгору, як вітряк.
Вище руки підніміть
І голівки потрясіть.

Нахил вліво — раз, два, три!
Нахил вправо — раз, два, три!
Нахилились, розігнулись,
Навкруг себе повернулись.
Раз присядьте,
Два присядьте,
На місця всі тихо сядьте.

— Дуже ніжно й лагідно називають батьки діток. А як звати мене? няню? директора? (*Відповіді дітей.*) Дорослих називають на ім'я та по батькові.

— Діти, песики принесли чарівну коробку. Зазирнімо в неї. У ній зроблено маленький отвір. Моя рука туди не входить, бо отвір дуже вузький.

Кількість предметів у коробці відповідає кількості дітей. Діти по черзі підходять до коробки та дістають з неї предмети, називають їх та розповідають про них. Вихователь допомагає дитині, ставлячи запитання.

— Що це? (*М'ячик.*)

— Для кого потрібен м'ячик — для дитини чи дорослого?

— Навіщо м'ячик дитині?

— Є речі, спеціально призначені для дітей. Дорослі дбають, щоб у вас були речі для життя, здоров'я, їжі, ігор. Діти, а хто дбає про вас у дитячому садку? Хто турбується про вас удома? Як?

— Ой, до нас ще хтось прийшов! Та він чомусь заховався.

На стільчику під ковдрою захована іграшка кошеняти.

— Відгадаймо, хто це.

Загадка

Я пухнаста і маленька,
Чорна, сіра чи біленька.
Я на сонці люблю грітись,
Вмію лапкою помитись.
Дуже гарну вдачу маю,
Мишку в гості закликаю. (*Кішка.*)

— Кішка заховалася тому, що полюбляє грати в схованки. А чи бажаєте ви з нею пограти?

» Дидактична гра «Схованки»

Правила гри. Діти запліщують очі. Одну дитину вихователь садить на стільчик і накриває ковдрою. Потім діти розпліщують очі та відгадують, хто заховався.

III. ПІДСУМОК

— Як гарно ми пограли! А нашим гостям-тваринкам уже час повертатися до своїх мам. Попрощаймося з ними усі разом!

Діти. До побачення, звірятка!